

ระพี อุทิเพ็ญตระกูล 2551: ความรุนแรงในวรรณคดีเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย) สาขาวิชาวรรณคดีไทย ภาควิชาวรรณคดี
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ญาดา อารัมภีร์, อ.ค. 187 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวรรณคดีเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน โดยศึกษาในประเด็นของ
ความรุนแรงที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไป วิธีการสร้างความรุนแรง และผลของความรุนแรงที่มีต่อด้านต่างๆ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ในฐานะที่เป็น วรรณคดีไทยที่มีความสำคัญ
และมีประโยชน์แก่ผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง เสภาเรื่องนี้จัดเป็นเพชรน้ำเอกในวรรณคดีไทย วรรณคดีสโมสรในสมัย
รัชกาลที่ 6 ได้ตัดสินใจให้เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นยอดของกลอนสุภาพ วรรณคดีไทยเรื่องนี้เป็นที่รู้จักและ
ได้รับความนิยมนิยามอย่างแพร่หลายตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพราะนอกจากเนื้อเรื่องที่สมจริงและสนุกสนานแล้ว ยัง
สะท้อนให้เห็นชีวิต สังคมและวัฒนธรรมของคนไทยในสมัยที่แต่งเสภาเรื่องนี้โดยละเอียดอีกด้วย

การศึกษาพบว่า เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน มีความรุนแรงปรากฏอยู่โดยตลอดทั้งเรื่อง ความรุนแรงนี้
เองเป็นส่วนที่ทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างเข้มข้น เร้าอารมณ์ความรู้สึกชวนให้ติดตามและมีความสมจริง ยิ่งไป
กว่านั้น ความรุนแรงยังมีส่วนทำให้เรื่องราวของตัวละครพลิกผันไป จนกลายเป็นเรื่องราวที่มีความ
สลับซับซ้อนสืบเนื่องกันไปตลอดทั้งเรื่อง กวีสร้างสาเหตุและที่มาของความรุนแรงขึ้นได้อย่างสมเหตุสมผล
ประกอบกับการใช้เทคนิคต่างๆ ในการสร้างภาพความรุนแรงทำให้เรื่องราวต่างๆ สมจริงเป็นอย่างมาก

ผลของความรุนแรงนั้นมีทั้งต่อตัวละครในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งกวีได้แสดงให้เห็นผลของการ
กระทำรุนแรงอย่างชัดเจน ผลต่อตัวบทช่วยสร้างอารมณ์สะเทือนใจและช่วยเพิ่มความเข้มข้น สร้างสีสันให้แก่
เนื้อเรื่อง ทั้งยังนำไปสู่ข้อคิดที่ไม่ควรมองข้าม คือ ตัวละครแต่ละตัวที่แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการรุนแรง มักได้รับ
ความทุกข์ไม่มีผู้ใดได้รับความสุขเลย และศึกษาความรุนแรงจากละครโทรทัศน์ของไทยในปัจจุบัน 4 เรื่อง
ได้แก่ เรื่องจำเลยรัก แรมพิศวาส สงครามนางฟ้า และสวรรค์เบี่ยง ซึ่งทำให้เห็นว่าความนิยมเรื่องราวที่เป็นความ
รุนแรงนั้น อาจส่งผลสืบเนื่องต่อการสร้างนิยามในการนำเสนอความบันเทิงของคนไทยในสมัยปัจจุบันก็
เป็นได้